

ภาพเกษ

อักษรธรรม 1 ผูก วัดแสงเกษม อ.เดชอุดม จ.อุบลราชธานี

ณ เมืองพาราณสี มีกษัตริย์นามว่าสุริวงษ์ และมเหสีนามว่า กภาพ ปกครอง และท้าวสุริวงษ์มีม้ามณีกาบ ซึ่งเป็นม้าวิเศษเป็นพาหนะคู่บารมี ครั้งหนึ่งท้าวสุริวงษ์ได้ลามาเหสีและชาวเมืองไปเรียนวิชาอาคม โดยมีม้ามณีกาบเป็นพาหนะไปพบกับพญาครุฑ และยักษ์กุมภภัณฑ์ ต่อมาได้เป็นสหายนกัน และพระองค์ก็เรียนศาสตรศิลป์กับพระฤาจินสำเร็จแล้วกลับมาปกครองเมืองต่อไป เมื่อท้าวสุริวงษ์กลับมาครองเมืองแล้ว ก็ต้องการจะมีบุตรชาย เพื่อเอาไว้สืบราชสมบัติแทนพระองค์ ดังนั้นจึงทำพิธีขอลูกกับพระอินทร์ฯ ก็ได้ส่ง เทพบุตรกับเทพธิดาลงมาเกิดในเมืองมนุษย์ เพื่อให้เป็นคู่สามีภรรยา กัน โดยเทพบุตรองค์หนึ่งมาเกิดในท้อง นางกภาพมเหสีของท้าวสุริวงษ์ เมื่อนางกภาพประสูติออกมาเป็นชาย ชื่อว่ากภาพเกษ กภาพเกษกุมารนี้ได้เจริญเติบโต มาเป็นลำดับ ครั้งหนึ่งเข้าไปเล่นในโรงม้า อันเป็นที่อยู่ของม้ามณีกาบ ได้แอบขึ้นขี่ม้าแล้วม้ามณีกาบก็พา กภาพเกษกุมารเหาะไปในอากาศออกจากเมืองมุ่งเข้าป่าหิมพานต์ ขณะที่ท้าวกภาพเกษหนีออกจากเมืองนั้น ได้พบกับนกสาริกาคู่หนึ่ง จึงได้สั่งความให้กลับไปบอกท้าวสุริวงษ์ด้วยว่าจะออกไปเที่ยวในป่าถึง 3 ปี แล้วจะกลับมาเมื่อสั่งความแล้วก็เดินทางต่อไปจนเข้าเขตเมืองฝิมนต์ของท้าวฝิมนต์ และนางมาลีทอง ได้พักอยู่นอกเมืองพบกับชาวเมืองที่ออกมาหาฟืนแล้วได้ทราบที่ท้าวฝิมนต์มีลูกสาวสวยชื่อ มาลีจันทน์ จึงพยายามจะไปพบนางในสวนดอกไม้ เมื่อนางมาลีจันทน์มาชมสวน ท้าวกภาพเกษจึงเข้าไปหาแล้วชอบพอรักใคร่กัน ดังนั้นเมื่อตอนกลางคืนจึงแอบเข้าไปหานางเป็นเวลานาน ต่อมาท้าวฝิมนต์สืบได้จึงทำหอกยนต์ดักยิง ขณะที่ท้าวกภาพเกษแอบเข้าไปนั้นพระองค์ได้ถูกหอกยนต์ตายลงแต่ก่อนจะตายท้าวเธอได้สั่งว่าอย่าเผาศพ ให้เอาใส่เปลลอยน้ำไป นางมาลีจันทน์ได้ปฏิบัติตามที่ท้าวกภาพเกษสั่งทุกประการ ศพของท้าวกภาพเกษลอยทวนกระแส น้ำจนไปถึงอาศรมพระฤาจินแล้วพระฤาจินมาพบเข้าจึงร้ายมนต์ชุบชีวิตให้ฟื้นขึ้นมา ท้าวกภาพเกษคืนมาแล้วจึงเรียนศาสตรศิลป์อยู่กับพระฤาจินสำเร็จแล้วลาพระฤาจินกลับไปหานางมาลีจันทน์ใหม่ ท้าวฝิมนต์ทราบข่าวอีกจึงเกิดรบกัน ในที่สุด ท้าวฝิมนต์จึงแพ้ยกเมืองและลูกสาวคือนางมาลีจันทน์ให้แก่ท้าวกภาพเกษ ๆ อยู่ที่นั่นไม่นานก็พานางมาลีจันทน์เดินทางต่อไปอีก ในการเดินทางครั้งนี้ ยักษ์หลายเมืองเช่น ยักษ์ชื่อสาระกัน, ชื่อคันระยักษ์ และยักษ์จินีสาระกาย ต่างต้องการจะให้ท้าวกภาพเกษอยู่ครองเมือง แต่ท้าวกภาพเกษยังต้องการเดินทางต่อไป หลังจากเดินทางตามที่ต้องการแล้ว ในที่สุดท้าวกภาพเกษก็รับนางมาลีจันทน์ไปครองเมืองพาราณสี สืบต่อไป